

Chambre des Représentants

SESSION 1958-1959.

12 MAI 1959.

PROJET DE LOI

relatif aux droits de la femme mariée séparée
de biens.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE LA JUSTICE (1),
PAR M. COUNSON.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Président introduit la discussion et expose la portée du projet transmis par le Sénat.

La loi du 30 avril 1958 relative aux droits et devoirs des époux a conféré à la femme mariée la pleine capacité civile. Logiquement, la femme séparée de biens, qui jouissait déjà de pouvoirs très larges sur ses biens, devait trouver dans cette loi le moyen d'accéder à une maîtrise complète sur son patrimoine. La pratique notariale ne l'a pas admis : en fait, l'autorisation maritale ou de justice est encore exigée pour les actes de disposition portant sur les immeubles, nonobstant l'abrogation expresse de l'article 1538 du Code civil. Les praticiens invoquent le maintien des articles 1449, 1536 et 1576 du Code civil, pour justifier leur thèse.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Moyersoën.

A. — Membres : MM. Charpentier, Counson, De Gryse, Mme De Riemaecker-Legot, MM. Herbiet, Hermans, Lebas, Lefère, Lindemans, Mertens de Wilmars, Robyns, Smedts. — Fayat, Hossey, Mme Lambert, MM. Merlot, Messinne, Pierson, Terwagne, Mme Vanderveken-Van de Plas, MM. Van Hoorick, — Janssens, Jeunehomme.

B. — Membres suppléants : MM. Cooreman, De Schryver, Fimmers, Gendebien, Kiebooms, Lefèvre (Th.). — Bohy, Craeybeckx, Deruelles, Mme Fontaine-Borguet, MM. Tielemans. — de Looze.

Voir :

181 (1958-1959) :

— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1958-1959.

12 MEI 1959.

WETSONTWERP

betreffende de rechten van de van goederen
gescheiden vrouw.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER COUNSON.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De Voorzitter leidt de bespreking in en zet de draagwijdte van het door de Senaat aangenomen ontwerp uiteen.

Bij de wet van 30 april 1958 betreffende de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten werd aan de gehuwde vrouw de volle burgerlijke bekwaamheid toegekend. Logisch diende de van goederen gescheiden vrouw, die reeds een ruime macht genoot, wat haar goederen betreft, in deze wet het middel te vinden om een volkomen meesterschap over haar vermogen te verwerven. De notariële praktijk heeft zulks niet aanvaard : in feite is de machtiging van de echtgenoot of van de rechter nog steeds vereist voor daden van beschikking in verband met onroerende goederen, ondanks de uitdrukkelijke intrekking van artikel 1538 van het Burgerlijk Wetboek. De rechtsgeleerden beroepen zich op het behoud van de artikelen 1449, 1536 en 1576 van het Burgerlijk Wetboek, om hun stelling te staven.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Moyersoën.

A. — Leden : de heren Charpentier, Counson, De Gryse, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren Herbiet, Hermans, Lebas, Lefère, Lindemans, Mertens de Wilmars, Robyns, Smedts. — Fayat, Hossey, Mevr. Lambert, de heren Merlot, Messinne, Pierson, Terwagne, Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Van Hoorick. — Janssens, Jeunehomme.

B. — Plaatsvervangers : de heren Cooreman, De Schryver, Fimmers, Gendebien, Kiebooms, Lefèvre (Th.). — Bohy, Craeybeckx, Deruelles, Mevr. Fontaine-Borguet, de heren Tielemans. — de Looze.

Zie :

181 (1958-1959) :

— N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.

H. — 320.

L'article 1449 définit les pouvoirs de la femme séparée de biens par décision de justice; il soumet à autorisation les actes de disposition portant sur des immeubles.

L'article 1536 énumère les droits de la femme séparée de biens conventionnellement; l'article 1576, ceux de la femme dotale sur les biens paraphernaux : tous deux excluent les actes de disposition relatifs aux immeubles.

Aussi, la proposition initialement déposée sur le bureau du Sénat tendait-elle à l'abrogation pure et simple de ces trois textes. Le projet qui vous est transmis s'écarte de la proposition primitive sur les points suivants :

— les articles 1449 et 1536 sont maintenus, mais rédigés de manière à affirmer la plénitude des pouvoirs de la femme séparée de biens, judiciairement ou conventionnellement;

— l'article 1576 est maintenu dans son texte traditionnel, vu l'extrême rareté du régime dotal dans notre pays;

— l'article 1450 est abrogé, parce qu'il devient sans intérêt et que la sanction spéciale comminée contre le mari deviendrait injuste à partir du moment où le mari n'a plus à intervenir dans la gestion du patrimoine de sa femme;

— l'article 1537, qui règle la contribution de la femme aux charges du ménage, est modifié pour le mettre en harmonie avec l'actuel article 218; à noter que l'article 1537 s'harmonisait déjà difficilement avec l'article 214b introduit dans le Code par la loi du 20 juillet 1932;

— après l'examen en Commission, le rapporteur au Sénat et les auteurs de la proposition initiale ont ajouté une disposition transitoire, que nous examinerons en détail.

**

Votre Commission a immédiatement marqué son accord sur les principes du projet. Un membre souhaite que le nouvel article 1536, au lieu d'énumérer les pouvoirs de la femme, reprenne la formule synthétique proposée pour l'article 1449. Il lui est répondu qu'il faut bien dans le chapitre du Code organisant la séparation de biens, énumérer les pouvoirs de la femme, qu'en particulier il faut indiquer le sort des revenus des biens de l'épouse et que la formule de l'article 1449 nouveau suffit parce que l'article 1536 est plus détaillé.

Un autre membre note que les rédacteurs du Code ont employé, à l'article 1536, le conditionnel : « Lorsque les époux ont stipulé par contrat de mariage qu'ils seraient séparés de biens... » alors que le texte proposé y substitue l'indicatif. Le conditionnel est mieux indiqué, observe ce membre, puisque par définition le contrat de mariage est établi sous la condition que le mariage ait lieu. La Commission estime ne pas devoir modifier le texte.

**

L'article 4, portant une disposition transitoire, suscite les critiques de plusieurs membres. Il méconnaît, dit-on,

Artikel 1449 bepaalt de macht van de vrouw die gescheiden is van goederen krachtens een gerechtelijke beslissing; het onderwerpt alle daden van beschikking betreffende onroerende goederen aan machtiging.

In artikel 1536 worden de rechten opgenoemd van de bij overeenkomst van goederen gescheiden vrouw; in artikel 1576 worden de rechten van de dotale vrouw op de paraphernale goederen opgenoemd : beide artikelen sluiten de daden van beschikking inzake onroerende goederen uit.

Het wetsvoorstel dat oorspronkelijk in de Senaat ter tafel werd neergelegd strekte dan ook tot de eenvoudige intrekking van deze drie teksten. Het ontwerp dat U is overgemaakt, wijkt van het eerste voorstel af op volgende punten :

— de artikelen 1449 en 1536 blijven behouden, doch zijn derwijze opgesteld dat zij de volheid bevestigen van de macht van de vrouw die rechterlijk of bij overeenkomst van goederen gescheiden is;

— artikel 1576 blijft in zijn traditionele tekst behouden, wegens de uiterste zeldzaamheid van het dotaal stelsel in ons land;

— artikel 1450 wordt ingetrokken, omdat het geen belang meer heeft en de tegen de echtgenoot gestelde bijzondere straf onrechtvaardig zou worden van het ogenblik af dat de echtgenoot niet meer moet tussenbeide komen in het beheer van het vermogen van zijn vrouw;

— artikel 1537, dat de bijdrage van de vrouw in de lasten van het huishouden regelt, wordt gewijzigd, om het in overeenstemming te brengen met het huidig artikel 218; op te merken valt, dat artikel 1537 reeds moeilijk kon worden verzoend met artikel 214b, dat in het Wetboek werd ingevoerd bij de wet van 20 juli 1932;

— na bestudering in de Commissie, hebben de verslaggever van de Senaat en de auteurs van het oorspronkelijke voorstel er een overgangsbepaling aan toegevoegd, waarop wij verder nader zullen ingaan.

**

Uw Commissie heeft dadelijk haar instemming betuigd met het principe van het ontwerp. Een lid wenst dat het nieuwe artikel 1536, liever dan een opsomming te geven van de machten van de vrouw, de synthetische formule zou overnemen die voor artikel 1449 wordt voorgesteld. Er wordt hem geantwoord dat het wel degelijk nodig is in het hoofdstuk van het Wetboek, waarbij de scheiding van goederen wordt geregeld, de machten van de vrouw op te noemen; dat in 't bijzonder moet worden aangegeven wat er met de inkomsten van de goederen van de echtgenote gebeurt; en dat met een beknopte formule voor het nieuwe artikel 1449 juist kan worden volstaan omdat artikel 1536 meer gedetailleerd is.

Een ander lid merkt op dat de opstellers van het Wetboek in artikel 1536, Franse tekst, de conditionalis hebben gebruikt : « Lorsque les époux ont stipulé par contrat de mariage qu'ils seraient séparés de biens... » (de Nederlandse tekst gebruikt hier het futurum van de aantonende wijs : zullen gescheiden zijn), terwijl de voorgestelde tekst hiervoor de aantonende wijs in de plaats stelt. De conditionalis past hier volgens spreker beter, omdat het huwelijkscontract uit de aard der zaak wordt opgemaakt onder voorwaarde dat het huwelijk ook plaats heeft. De Commissie is van oordeel dat de tekst niet moet worden gewijzigd.

**

Artikel 4, een overgangsbepaling, lokt kritiek uit van de zijde van verscheidene leden. Er wordt o.m. gezegd dat

le principe de l'immutabilité des régimes matrimoniaux. Il risque de nuire aux droits des tiers et de provoquer des difficultés de liquidation à la dissolution du mariage, puisque les époux mariés avant l'entrée en vigueur de la loi connaîtront deux régimes successifs.

Un membre répond que ces critiques sont excessives, car la disposition transitoire ne règle qu'une question de capacité.

Votre rapporteur s'est reporté aux débats en séance publique du Sénat (séance du matin du 18 mars 1959; *Annales* n° 30-31) pour apercevoir les motifs et la portée exacte de la disposition transitoire.

Après l'adoption du rapport en Commission du Sénat, des membres de celle-ci se sont demandé quels seraient les effets de la loi dans le temps.

La règle, en matière de régimes matrimoniaux, est que les effets de ceux-ci sont déterminés par la loi en vigueur à l'époque du contrat de mariage (De Page, t. I, 2e éd., n° 232, p. 287). C'est l'application pure et simple de la théorie de la non-rétroactivité des lois en matière contractuelle. A défaut donc de disposition contraire, la loi nouvelle ne change rien aux pouvoirs des femmes séparées de biens *conventionnellement* avant son entrée en vigueur.

En serait-il de même pour les femmes séparées de biens *par décision de justice*? Une controverse risque de surgir bientôt. On peut soutenir que la loi nouvelle ne s'applique pas aux séparations prononcées par justice avant l'entrée en vigueur du nouvel article 1499, en invoquant les deux raisons suivantes : l'immutabilité du régime matrimonial impose de conserver pendant toute la durée du mariage le même système quant aux droits de la femme sur ses biens; il ne faut pas établir de différence entre la femme séparée *conventionnellement* et la femme séparée *judiciairement*.

Mais on peut soutenir le système contraire, c'est-à-dire l'application immédiate de l'article 1449 nouveau aux actes à accomplir après l'entrée en vigueur de la loi, en considérant que les effets de la séparation *judiciaire* sont souverainement réglés par la loi, à l'exclusion de la volonté des époux, et que dès lors la théorie de la non-rétroactivité des lois *en matière contractuelle* doit être écartée.

La disposition transitoire prévient cette controverse. Son alinéa premier soumet au nouveau régime *les actes accomplis postérieurement à l'entrée en vigueur de la loi*, quelle que soit la date du contrat de mariage ou du jugement de séparation de biens. Il ne valide évidemment pas les actes accomplis irrégulièrement avant la loi nouvelle.

Surgit alors une nouvelle question. Il se peut que des époux aient entendu n'adopter le régime de séparation de biens qu'avec les restrictions aux droits de la femme portées par l'article 1536 ancien.

L'objet de l'alinéa 2 est précisément de permettre aux époux de conserver leur régime initial.

**

Nous pouvons maintenant examiner les critiques formulées par les membres de votre Commission.

**

deze bepaling het principe miskent van de onveranderlijkheid van de huwelijksvoorwaarden. Zij dreigt de rechten van derden te schaden en bij ontbinding van het huwelijk vereffeningsmoeilijkheden teweeg te brengen, daar de echtgenoten die vóór de inwerkingtreding van de wet gehuwd waren, twee opeenvolgende stelsels zullen kennen.

Een lid acht deze kritiek overdreven: de overgangsbepaling regelt uitsluitend een kwestie van handelingsbekwaamheid.

Uw verslaggever verwijst hier naar het openbaar debat in de Senaat (ochtendvergadering van 18 maart 1959; *Handelingen* n° 30-31) om de motieven en de juiste strekking van de overgangsbepaling te begrijpen.

Nadat het verslag was aangenomen in de Senaatscommissie, hebben leden van die Commissie zich afgevraagd welke gevolgen de wet in de tijd zou hebben.

Inzake huwelijksgoederenstelsels wil de regel dat de gevolgen van die stelsels worden bepaald door de wet die ten tijde van het huwelijkscontract geldt (De Page, t. I, 2de uitgave, n° 232, blz. 287). Dit is de zuivere toepassing van de theorie der niet-terugwerkende kracht van de wetten op het stuk van contracten. Bij gebreke van een andersluidende bepaling brengt de nieuwe wet dus geen verandering in de machten van de vrouwen die vóór de inwerkingtreding van de wet *krachtens overeenkomst* van goederen zijn gescheiden.

Geldt dit ook voor de vrouwen die *bij gerechtelijke beslissing* van goederen zijn gescheiden? Dit dreigt weldra een twistpunt te worden. Men kan beweren dat de nieuwe wet niet van toepassing is op de vóór de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 1449 door de rechter uitgesproken scheidingen en deze bewering kan op de volgende twee redenen worden gegrond: wegens de onveranderlijkheid van het huwelijksstelsel moet voor de ganse duur van het huwelijk hetzelfde stelsel blijven gelden voor de rechten van de vrouw op haar goederen; er mag geen onderscheid worden gemaakt tussen de *krachtens overeenkomst* en de *bij gerechtelijke beslissing* gescheiden vrouw.

Men kan echter het tegenovergesteld systeem voorstaan, 't is te zeggen de onmiddellijke toepassing van het nieuwe artikel 1449 op de na de datum van inwerkingtreding der wet te vervullen daden, hierbij in overweging nemend dat de gevolgen van de *gerechtelijke* echtscheiding bij de wet soeverein worden geregeld, buiten de wil om van de echtgenoten, en dat dienvolgens de theorie van de niet-terugwerkende kracht van de wetten *op contractueel gebied* niet in aanmerking dient te worden genomen.

De overgangsbepaling voorkomt deze twistvraag. Het eerste lid ervan onderwerpt aan het nieuwe stelsel *de daden die na de inwerkingtreding ervan werden verricht*, welke ook de datum weze van het huwelijkscontract of van het vonnis van scheiding van goederen. Het bekrachtigt, dat spreekt vanzelf, de daden niet die vóór de nieuwe wet onregelmatig werden verricht.

Een nieuwe vraag rijst dan op. Het kan gebeuren dat de echtgenoten het regime van scheiding van goederen slechts hebben willen aannemen, mits de beperkingen van het recht van de vrouw zoals bij het vroeger artikel 1536 bepaald.

Lid 2 heeft juist ten doel aan de echtgenoten de mogelijkheid te bieden hun oorspronkelijk huwelijksgoederenstelsel te behouden.

**

Wij kunnen nu de door de leden van uw Commissie uitgebrachte bezwaren onderzoeken.

**

a) *Immutabilité des conventions matrimoniales.*

Ce principe est-il atteint par la disposition transitoire ?

Un membre souligne que le projet modifie les pouvoirs reconnus à la femme sur ses immeubles, et ne touche pas au régime matrimonial lui-même.

Depuis la rédaction du Code civil, plusieurs lois ont accordé à la femme mariée des pouvoirs nouveaux, par exemple, celui de percevoir un salaire, de disposer de ses avoirs à la Caisse d'Épargne, etc. Ces extensions de la capacité de la femme n'ont jamais été considérées comme contraires à l'immutabilité des régimes matrimoniaux.

Le Ministre est d'accord sur cette manière de voir.

b) *Les difficultés de liquidation.*

Il est inexact de parler de liquidation puisque le projet et par conséquent la disposition transitoire visent uniquement la séparation de biens et ne s'appliquent ni aux régimes de communauté ni au régime sans communauté. Ils ne s'appliqueront pas aux biens qui entreraient dans une communauté superposée ou combinée à un régime de séparation.

Sans doute, à la dissolution du mariage, y a-t-il en pratique des règlements de comptes. La disposition transitoire ne les rendra ni plus faciles ni plus difficiles. Les actes accomplis par la femme avant la loi nouvelle devront satisfaire aux articles 1449 et 1536 anciens; les actes postérieurs devront satisfaire aux articles nouveaux. La vérification de la validité de ces actes restera aisée et l'on ne voit pas en quoi elle pourrait compliquer l'établissement des comptes.

Il faut souligner que la disposition transitoire reste étrangère au domaine de la contribution des époux aux charges du ménage.

c) *Les droits des tiers.*

La publicité organisée par l'alinéa 3 du texte est celle des conventions matrimoniales. On peut l'estimer insuffisante, mais il faudrait revoir l'ensemble du problème.

La seule difficulté propre à notre texte est illustrée par l'hypothèse suivante: dès l'entrée en vigueur de la loi, une femme séparée de biens par contrat accomplit seule un acte que l'ancien article 1536 ne lui permettait pas. Cet acte est, en vertu de l'alinéa premier, parfaitement valable. Puis, avant l'expiration du délai de six mois, les époux font acter par notaire leur volonté de maintenir, conformément à l'alinéa 2, le régime de l'ancien article 1536. Cette déclaration de volonté a pour effet non pas de réduire, à partir de sa date, les pouvoirs de l'épouse, mais bien d'empêcher l'extension de ces pouvoirs à partir de l'entrée en vigueur de la loi nouvelle. L'acte de disposition accompli par la femme seule restera-t-il valable ?

La réponse se trouve, nous paraît-il, dans l'article 76 *in fine* du Code: « les clauses dérogatoires au droit commun ne pourront être opposées aux tiers qui ont contracté avec ces époux dans l'ignorance des conventions matrimoniales ».

a) *Onveranderlijkheid van de huwelijksovereenkomsten.*

Wordt dit beginsel door de overgangsbepaling aangetaast ?

Een lid wijst erop, dat het ontwerp de aan de vrouw toegekende machten met betrekking tot haar onroerende goederen wijzigt, en niet raakt aan het huwelijksgoederenstelsel zelf.

Sedert de redactie van het Burgerlijk Wetboek hebben verscheidene wetten aan de gehuwde vrouw nieuwe machten toegekend, en met name de macht om een loon te ontvangen, om over haar tegoed bij de Spaarkas te beschikken, enz. Deze uitbreiding van de handelingsbevoegdheid van de vrouw werd nooit strijdig geacht met de regel der onveranderlijkheid van de huwelijksgoederenstelsels.

De Minister is het met deze zienswijze eens.

b) *Moelijkheden in verband met de vereffening.*

Ten onrechte wordt hier gewag gemaakt van vereffening, daar het ontwerp en bijgevolg ook de overgangsbepaling enkel doelen op de scheiding van goederen en dus noch op de stelsels van gemeenschap, noch op het stelsel zonder gemeenschap van toepassing zijn. Zij zijn niet van toepassing op de goederen die mochten aangebracht worden in een gemeenschap welke boven een stelsel van scheiding komt te staan of ermede gecombineerd wordt.

Ongetwijfeld zijn er in de praktijk regelingen van de rekeningen te maken bij de ontbinding van het huwelijk. De overgangsbepaling zal dat evenmin vergemakkelijken als bemoeilijken. De daden, door de vrouw vóór de nieuwe wet verricht, zullen moeten voldoen aan de eisen van de vroegere artikelen 1449 en 1536, en de latere daden aan de nieuwe artikelen. Het zal gemakkelijk blijven de geldigheid van die daden na te gaan en men ziet niet in welke ontwikkelingen dat kan medebrengen voor het opmaken van de rekeningen.

Er dient met nadruk op gewezen te worden dat de overgangsbepaling niets uitstaande heeft met de bijdragen der echtgenoten in de lasten van het huishouden.

c) *Rechten van derden.*

De openbaarheid waarin het derde lid van de tekst voorziet, is die van de huwelijksovereenkomsten. Misschien is zij wel ontoereikend, maar het probleem zou in zijn geheel moeten worden herzien.

De enige moeilijkheid die verband houdt met onze tekst ligt in de volgende onderstelling: zodra de wet in werking is getreden, verricht een bij overeenkomst van goederen gescheiden vrouw alleen een daad die bij het vroegere artikel 1536 niet geoorloofd was. Deze daad is krachtens het eerste lid volkomen geldig. Maar vóór het verstrijken van de termijn van zes maanden laten de echtgenoten door een notaris akte nemen van hun voornemen, overeenkomstig lid 2 de regeling van het vroegere artikel 1536 te behouden. Deze wilsuiting heeft niet tot gevolg dat de machten van de echtgenote van die dag af worden beperkt, maar dat uitbreiding van die machten met ingang van de inwerking-treding van de nieuwe wet wordt verhinderd. Blijft de daad van beschikking die door de vrouw alleen wordt verricht dan geldig ?

Het antwoord op deze vraag ligt o.i. *in fine* van artikel 76 van het Wetboek: « ... kunnen de van het gemene recht afwijkende bepalingen niet ingeroepen worden tegen derde personen die, onbekend met de huwelijksvoorwaarden, overeenkomsten hebben gesloten met die echtgenoten ».

La déclaration prévue à l'alinéa 2 de notre texte déroge à l'alinéa premier, qui constitue le droit commun. Si elle est postérieure à un acte accompli par l'épouse, elle est nécessairement ignorée de l'autre partie et ne pourra lui être opposée. Les époux ne pourront s'en prévaloir pour tenter d'échapper aux conséquences de l'acte accompli par la femme. Il n'y a donc pas de préjudice possible pour les tiers.

Le tiers ne pourra non plus se prévaloir du défaut de capacité de la femme; il n'a pas qualité pour faire prononcer la nullité, qui est relative et ne peut être invoquée que par le mari, la femme et leurs héritiers.

**

Un membre demande quels époux devront faire acter leur volonté commune, dans le cadre de l'alinéa 2. Il demande ce qui adviendra des régimes, fréquents dans notre pays, qui combinent une société d'acquêts à une séparation de biens. Il estime peu indiqué de légiférer par bribes et morceaux et préférerait attendre la réforme d'ensemble annoncée.

Le Ministre répond :

a) Modifier successivement, sans plan d'ensemble, des articles séparés du Code civil serait certainement une méthode critiquable. Mais l'idée directrice existe : c'est l'égalité des époux dans le mariage; elle est traduite déjà dans la loi du 30 avril 1958. Il s'agit ici non pas de modifier sans raison quelques articles pris au hasard, mais de résoudre une difficulté pratique et une controverse, dans le sens défini par le législateur de 1958. Le Ministre assure votre Commission de ce que l'avant-projet de réforme des régimes matrimoniaux est fort avancé, et que le projet actuel s'y intègre parfaitement.

b) Le projet actuel ne modifie en rien les pouvoirs de la femme quant aux acquêts, en cas de régime mixte. Il faudra évidemment que les praticiens, lorsqu'ils voudront réaliser un acte à l'intervention de la femme seule, s'assurent que le bien auquel cet acte est relatif appartient en propre à la femme. Cette vérification ne présente guère de difficultés ni de risques, puisqu'il s'agit d'immeubles dont l'origine de propriété est toujours minutieusement établie dans les actes et que la publicité de ceux-ci est assurée par la loi hypothécaire.

c) Le texte de l'alinéa 2 de la disposition transitoire précise formellement que seuls les époux qui désirent maintenir l'ancien article 1536 devront le déclarer.

Après la période transitoire de six mois, il suffira de solliciter une copie de l'acte de mariage pour savoir sans possibilité d'erreur, si les époux sont soumis à l'article 1536 ancien ou nouveau.

A défaut de la mention prévue à l'alinéa 3, mention qui devra indiquer la date et le nom du notaire qui a reçu la déclaration des époux, la femme sera pleinement capable de disposer seule de ses immeubles.

**

Les articles et l'ensemble du projet ont été approuvés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
M. COUNSON.

Le Président,
L. MOYERSON.

De in lid 2 van onze tekst vermelde verklaring wijkt af van het eerste lid, dat het gemeen recht vormt. Indien zij na een door de echtgenote verrichte daad wordt afgelegd, is de andere partij er noodzakelijk niet van op de hoogte en kan zij dus niet tegen haar worden aangevoerd. De echtgenoten mogen daarop niet steunen om te trachten te ontsnappen aan de gevolgen van de door de vrouw verrichte daad. Aan derden kan dus daardoor geen schade worden berokkend.

Een derde kan ook de handelingsonbekwaamheid van de vrouw niet invoeren; hij is niet bevoegd om de nietigheid te doen uitspreken, die relatief is en slechts kan worden aangevoerd door de echtgenoot, door de vrouw en door hun erfgenamen.

**

Een lid vraagt welke, in het kader van het tweede lid, de echtgenoten zijn die hun gemeenschappelijke wil te kennen moeten geven. Hij vraagt wat er zal gebeuren met de ten onzent vaak voorkomende stelsels, waarbij een gemeenschap van aanwinsten wordt gecombineerd met scheiding van goederen. Hij acht het niet raadzaam wetten te maken bij stukken en brokken; beter ware het de aangekondigde globale hervorming af te wachten.

De Minister antwoordt :

a) Het zou inderdaad weinig aanbeveling verdienen om, zonder globaal plan, afzonderlijke artikelen van het Burgerlijk Wetboek het ene na het andere te gaan wijzigen. Doch de leidende idee is aanwezig : de gelijkheid van de echtgenoten in het huwelijk. Dit beginsel is reeds in de wet van 30 april 1958 vastgelegd. Het is niet de bedoeling hier enkele lukraak uitgekozen artikelen willekeurig te wijzigen, doch een praktische moeilijkheid en een strijdvaardig op te lossen in de zin, door de wetgever in 1958 omschreven. De Minister geeft aan uw Commissie de verzekering dat het voorontwerp van hervorming van de huwelijksgoederenstelsels reeds ver is gevorderd, en dat het onderhavige ontwerp er uitstekend in past.

b) Dit ontwerp wijzigt de machten van de vrouw niet ten aanzien van de aanwinsten bij gemengd stelsel. Natuurlijk zullen de juristen, wanneer zij een akte willen opmaken met tussenkomst van de vrouw alleen, nauwkeurig moeten nagaan of het goed, waarop de akte betrekking heeft, wel degelijk eigendom is van de vrouw. Deze verificatie levert geen moeilijkheden noch risico's op, aangezien het hier onroerende goederen betreft waarvan de herkomst van eigendom steeds nauwgezet is bepaald in akten waarvan de openbaarheid door de hypotheekwet wordt gegarandeerd.

c) De tekst van lid 2 van de overgangsbepaling preciseert uitdrukkelijk dat de verklaring alleen moet worden gedaan door de echtgenoten die het stelsel volgens het vroegere artikel 1536 willen handhaven.

Na de overgangsperiode van zes maanden zal het volstaan een kopie van de huwelijksakte te raadplegen om zonder gevaar voor vergissing te weten of op de echtgenoten het vroegere of het nieuwe artikel 1536 van toepassing is.

Ontbreekt de in artikel 3 bedoelde vermelding, die ook de datum moet opgeven alsmede de naam van de notaris ten overstaan van wie de verklaring van de echtgenoten is afgelegd, dan wordt de vrouw ten volle bekwaam geacht om alleen over haar onroerende goederen te beschikken.

**

De artikelen en het ontwerp in zijn geheel werden met algemene stemmen aangenomen.

De Verslaggever,
M. COUNSON.

De Voorzitter,
L. MOYERSON.